

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petih. Za večkratno naročilo s primeranim popustom. Posiljena, osmrtnice in javne zahvale, domaći oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Mollu piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 26. Minister za vnanje stvari grof Goluchowski odpotuje danes na dvor v Ischl.

Cetinje 25. Knez Nikolaj, prine Mirko in kneginja Milena so danes odpotovali iz Bara v Carigrad. Temu potovanju ne pripisujejo nobenih političnih namenov.

Pariz 25. Minister za kolonije je priobčil v ministerskem svetu brzjavko, glasom katere ni več dvoma, da je podpolkovnik Klobb umorjen. Obvestilo se je diplomatične zastopnike, da je odslej smatrati misijo Voulet-Chamoin kakor puntarsko.

Pariz 25. Položaj v ulici Chabrol se ni izpremenil.

Rennes 25. (Pravda proti Dreyfusu.) Priča Strong Rowland pripoveduje, da mu je Esterhazy priznal, da je pisal on borderô, a Dreyfus, da je predal listine, ki so v borderô-ju navedene.

Weil, bivši častnik glavnega štaba, izjavlja, da mu je Esterhazy rekel leta 1894: «Prepričan sem, da je Dreyfus nedolžen; ukljub temu pa ga obsodijo, ker je žid».

Zvedence za pisanje Gobert pravi, da je borderô nedvomno Esterhazyjevo delo. Zvedenec Bertillon trdi, da je borderô pisal Dreyfus.

Pariz 25. Danes popoldne so metali anti-semiti; zaprti v ulici Chabrol, iz oken lističe, skaterimi so zasramovali žide. Policija je preprečila, da niso delaveci v bližini pobirali teh listov. Guérin se je prikazal pri okni ter s puško v roki žalil policijo in metal na ulico opeko, ne da bi koga zadel.

Carigrad 25. General Ahmed Dželal Edin je pregovoril osem mladoturkov, med njimi dva častnika in enega ude armenskega komiteja, da se vrnejo na Turško ter si izprosijo od sultana pomiloščenje.

Kje je vir moči države?!

Na to usodno vprašanje je dala «Neue Freie Presse» odgovor, ki nam ugaja tako, da se nam zdi, kakor da smo ga pisali mi sami. Govoré o dogodkih v Glaslicah piše «Neue Freie Presse» v zaključku svojega članka:

«Ali naj se to od pradavnih časov državi zvesto, potrpežljivo in dobro dinastično misleče ljudstvo potisne še kam dalje? Gotovo: Manlicherjeva puška more napraviti mir in ga je tudi napravila v Glaslicah, ali to je le mir na grobovih. Mi bi mislili, da ima Avstrija dovolj skušenj o tem, kako slepilen je tak mir. Moč države sestoji v udanosti in požrtvovalnosti nje državljanov, ne pa v nasilnih sredstvih, s katerimi razpolaga. Dovolj že se je zapravilo od tega zaklada, in čas bi bil, da bi začeli enkrat računati, koliko dobička je prav za prav Avstrija dobila za to na drugi strani?»

Koliko zlatih besed, kolike resnice! Človek bi kar z rokami ploskal, ako bi ne videl, da je to pisala «Neue Freie Presse», glasilo one stranke, ki je toliko grešila prav proti tem resnicam! Stranke, ki je nekoč s kollerijadami in dragonadami delala mira v Češkem! Stranke, ki je češke časnikarje kar trumoma metala v zapore in jih dajala

obsojati od političnih in narodnih sovražnikov! Stranke, ki je slov. uradnike, ki jej niso hoteli biti sužnji, gonila po vseh kotih države! Stranke, ki je s pomočjo denarja in sleparstev na volitvah — chabrus na Češkem, glasovite volitve v trgovinsko zbornico na Kranjskem itd. — falzifikovala javno menenje, kakor nobena poprej in nobena poslej! Stranke, ki je s policijskim in upravnim aparatom dušila sleherni svobodni dih v nenemških narodih! Stranke, ki je z najbrutalnejim nasiljem ubijala zadovoljstvo narodov in bi hotela tudi sedaj, se svojimi «binkoštnimi programi», goniti narode v obup, govore jim, da niso vredni svobodnega življenja poleg drugih svobodnih ljudij! Stranke, ki je najzvesteja zaščitnica onim nasilnikom na Primorskem, ki v brezvestnosti svoji in ob pomanjkanju vsake sledi pravicoljubja in vsake sledi avstrijskega patrijotizma, proganjajo in zatirajo kakor sužnje — po besedah v «Neue Freie Presse» — od pravadnih časov «državi zvesto, potrpežljivo in dobro dinastično misleče» — slovensko ljudstvo na Primorskem!

Moč države je v udanosti in požrtvovalnosti nje podanikov. Vzvišena resnica. Ali v glasilu stranke, ki je vsikdar, gaze to resnico, ubijala zadovoljstvo narodov, je tako klicanje kletev za državo.

In «Neue Freie Presse» in nje stranka sti danes isti tiranki, kakor sti bili takrat, kosti imeli še toliko moči, da sti mogli zagrešati najhujše zločine na državi prav s tem, da sti mašili oni vir, iz katerega jedinega prihaja državi prava moč: zadovoljnost narodov. In ko sti skrbeli za mir, ki je bil — zopet po besedah v «Neue Freie Presse» — mir na grobovih!!

A vendar je izustila «Neue Freie Presse» tako zlato resnico! Kako naj si razlagamo to? Prav lahko. Ne smemo namreč pozabiti, da taka nemška glasila, ko govore o «ljudstvu», mislijo le na nemško ljudstvo, ali prav za prav niti na to ne, ampak le na oni del nemškega ljudstva, katerega lastni interes zahteva, da tiranizujejo državo oni, v katerih imenu govori židovsko-liberalna «Neue Freie Presse».

Prav zato, ker je res, da je moč države v zadovoljnosti, udanosti in požrtvovalnosti vseh podanikov, nikdar pa ne v nasilnih sredstvih: prav zato zahtevati življenska korist države in nje bodočnost, da nikdar več ne pridejo na krmilo ljudje, ki nočejo, da bi bili zadovoljni vsi, ampak, ki hočejo, da naj — v zasmeh pojmu o moderni in pravni državi — jedni gospodarijo in sesajo državo, drugi pa tlačanijo in — krvavé za državo. In taki ljudje so ravno oni, v katerih imenu piše «Neue Freie Presse»! Da, moč države je v zadovoljnosti, zvestobi in udanosti nje podanikov — a zadovoljni morejo biti li oni, ki so svobodni v svojem razvoju in enakopravni v uživanju vseh pravic.

Socijalni utrinki.

V.

Enakost.

Ljudje, ki nimajo nujnejšega opravila, skušajo včasih dokazati, da ljudje niso enaki. Tega

pa še noben resen človek ni resno trdil, vsaj ne v prvotnem pomenu besede. Zdrav razum in zdrave oči nam pravijo, da so ljudje različni — telesno in duševno. Dasi nismo proroki, vendar lahko izrečemo menenje tudi za bodočnost, da za vse čase ostane neka različnost med ljudmi. Toda brez težav tudi lahko spoznamo, da se marsikatero različnost s časom lahko odpravijo, kajti na različnost med ljudmi ne uplivajo samo naravne, temveč tudi umetno ustvarjene razmere, katere bi ljudje lahko odstranili, prav tako kakor so jih osnovali.

Zlasti gospodarske razmere treba upoštevati. Umavno je, da je človeško delo v marsičem odvisno od hrane, katero uživa. Ako človek le nekoliko dnij slabše je in pije, nego je navajen, že občuti to na svojem životu. Stalna slaba hrana pa mora stalno slabiti telo. Dobro se lahko hranijo ljudje v ugodnih gmotnih razmerah; delavsko ljudstvo se po vse življenje slabo, deloma jako slabo hrani, večinoma tako, da zavžita hrana ne zadostuje za popolno obnovitev izgubljenih fizičnih močij. To ne velja samo za delavce, ampak tudi za njihove družine. Nižji slojevi pešajo telesno bolj in bolj. Statistika in uspehi novačenja razkrivajo grozna dejstva v tem oziru. V kapitalističnem gospodarstvu se razvijati takoreč dve različni rasi, različni po svojih telesnih lastnostih, po svoji vnanosti, po svojih močeh.

Telesno pešanje ne more ostati brez upliva na duševni razvoj. Ne maramo hipno preiskovati, kaj vse ovira povzdigo duševne stopinje nižjih slojev. A gotovo je, da potrebujejo tudi možgani dobre hrane; slabo rejeno telo jim daje premalo in ne dosti zdrave krvi, ne morejo se torej razvijati in z časom — vsaj deloma zakrčljavijo. Mens sana in corpore sano — se dejali že stari Rimljani; tudi nasprotno velja.

Kapitalistične razmere ne dajo delavnim razredom človeške družbe priložnosti, da bi se tako hranili, kakor zahteva truplo po naravnih zakonih. Razven tega težko, zdravju škodljivo delo često slabi delavska telesa; tudi delavke, celo nežni otroci se rabijo, ker je njih delo cenejše, v mnogih podjetjih, kjer morajo propasti telesno. In dosledno morajo zaostati v duševnem razvoju.

Tako narašča neenakost, ki gotovo ni utemeljena v naravi, temveč izvira iz družabnih razmer. Ustvarja in povečuje jo kapitalizem, ki se pokazuje tudi v tem oziru škodljivega splošnosti.

Pa tudi naravne razlike ne delujejo naravno, kjer vlada kapitalistični sistem. Brez obzira na to, ali bi bilo pravično, bi bilo vsekakor umavno, da se talent in genij povzdigata nad mediokritete in nad najslabše umove. Ko je kapitalizem začel boj proti fevdalizmu, je povsod donel bojni klic: svobodno pot talentu! Povsem resnično ter pravično se je povdarjalo, da ne sme nihče uživati predpravic samo zaradi zaslug — svojih dedov in pradedov. Plemstvo je v tem boju izgubilo mnogo privilegijev, v nekaterih deželah celo vse. Toda talentu, geniju se le ni odprla svobodna pot. Na mesto dedne, fevdalne aristokracije je sela nova, finančna, ki uživa takoisto predprave, kakor jih je nekdanj uživalo historično plemstvo, in ki izrablja svoj vzvišeni ugodni položaj takisto brutalno.

Umovi so bili nekdanj odvisni od milosti velikašev na dvorih in po grajsčinah; dandanes so odvisni od milosti polnih mošenj. Naravno! Ljud-

stvu bi se milili njihovi duševni proizvodi, a ljudstvo nima časa in prilike, da bi jih spoznavalo, še manj pa ima denarja, da bi jih nagradilo in kupovalo njihova dela. Kapitalisti imajo sredstva za to. A nagradijo in kupujejo le to, kar jim ugaja in tako so umovi prisiljeni, stradati, ali pa se brezpogojno podati v službo zlata, opevati, slikati, klesati in znanstveno podpirati slavo kapitalizma. Najboljši in najpristnejši umovi se ne marajo tako ponižavati in zato ne zadobivajo nikdar zaslužene veljave; oni, ki imajo bolj mehke hrbtenice, pa delajo iz znanosti in umetnosti pokorno služabnico, navadno deklo denarja.

Kapitalizem povečuje umetne razlike med ljudmi, naravne pa zavaja v nenaravne, splošnosti škodljive struje. Kapitalistična neenakost je sovražnica človeškega napredka. (Pride še).

Politični pregled.

TRST 26. avgusta 1899.

Slovanske žrtve za Avstrijo. Prijatelj našega lista nam piše: Po neštetihi bojiših Evrope so Slovani krvaveli za nje čast in obstanek. O tem priča tudi spomenik v Budimu, postavljen možu, ki je 21. maja 1849, brané to trdnjavo pred zmogovito vojsko ogerske revolucije, umrl junaške smrti. Da, tudi spomenik rečenega dne padlemu generalu Hentzy-ju priča o — slovanskih žrtvah za obstanek te države. Poleg imena Hentzy-jevega je namreč na spomeniku vklesanih še 418 imen njegovih sobojnikov, ki so tudi izdahnili dušo za obstanek, oziroma rešitev Avstrije v onih burnih časih, ko se je puntalo vse, razun — Slovanov, ko so se na vsih ogljih majali stebri drž. in je le slovanska zvestoba in — požrtvovalnost za Avstrijo bila neomajljiva — — — — —! Od onih 418 junakov, katerih imena so poleg Hentzyjevega vklesana na spomeniku v Budimu, je bilo 365 Slovanov!! Bilo je Hrvatov, Srbov, Rusov, Poljakov! 43 je bilo Italijanov in le peščica častnikov so bili — Nemci!

Kakor mamljiva sirena nas vabi skušnjava na razpravljanje o tistem interesantnem predmetu, kateremu se pravi — hvaležnost. Zares interesanten predmet bi bil to, ali hkratu tudi jako žalostno poglavje. V žolč bi se nam spreminjalo črnilo v peresu, ko bi tako-le razmišljali, kako zdravemu človeškemu razumu nepristopno in se stališča najelementarnejega državnega egoizma neumevno, ali vendar dosledno in sistematično so se razvijale stvari v tem zmislu, da so nasledniki nekdanjih slovanskih junakov in žrtev zašli v položnje, v katerem se ogorčajo danes. Interesantno poglavje bi bilo to prav zares. Ali ne, uprli smo se skušnjavi in premagati jo hočemo. V duši pa nam vendar le vibrira občutek, ki ga vzbuja spomin na besede, ki jih je izustil neki znani veliki državnik o avstrijski — hvaležnosti!

Dr. Kathrein o položaju. Bivši predsednik zbornice poslancev in državni poslanec ter odličnjak v nemški katoliški ljudski stranki, dr. Kathrein, je govoril včeraj pred svojimi volilci o političkem položaju. Njegova izvajanja so zvenela bistveno:

Obžaloval je, da je obstrukcija preprečila delovanje parlamenta; povdarjal je potrebo povpševanja narodne sprave med različni narodnostmi Avstrije in zlasti med Čehi in Nemci; katoliška ljudska stranka bo podpirala vsako prizadevanje v tem zmislu, poslušujé se vsega upliva svojega in družé se z vsemi, ki spoštujejo versko prepričanje njega stranke in stoje na zakoniti in patrijotični podlagi; mi — je rekel nadalje — kakor Nemci se borimo za nemško pravo in se držimo o tem v mejah, ki jih določa korist države. Nikdar pa se ne bomo mogli družiti z njimi, ki pobijajo katolicizem. Mi hočemo enakopravnost narodov, tako, da bo odgovarjalo duševnemu in narodnemu razvoju različnih plemen. Glavna naloga bodi torej vladi, da ona poprime inicijativo v ta namen, da se enkrat stori konec narodnim bojem. Na tem prizadevanju more vlada računati na podporo katoliške ljudske stranke. Glede § 14 je menil govornik, da je vlada, čim ne deluje parlament, prisiljena poskrbeti za potrebe države, poslušujé se pravice, ki jih daje zakon. Oni, ki protestujejo proti § 14 in zahtevajo, naj se skliče parlament, pa morajo tudi delati na to, da

se omogoči redno delovanje parlamenta in morajo pobijati obstrukcijo.

Na ta izvajanja dra. Kathreina se utegnemo povrniti prihodnjič.

Ricciotti Garibaldi v Argentini. Sin slavnega Garibaldija, Ricciotti, se je podal v Argentinijo, da prouči tamošnje razmere v svrhu na seljevanja z italijanskimi izseljenci. Kakor je rekel sam nekemu novinarju v New-Yorku, ga hoče podpirati več kapitalistov, kakor da je tudi vse javno menenje v Italiji prijazno njegovemu prizadevanju.

Javno menenje? Katero? Ono v Italiji gotovo, saj je tam vsa tendencija ta: ven ven z lačnimi v druge kraje, kjer naj se sitijo, ker se doma ne morejo! Da-li pa se tudi javno menenje v Argentiniji posebno veseli novih naseljencev, to je drugo vprašanje, katerega bi si mi ne upali potrditi kar naravnost.

Domače vesti.

Hrvatski gimnazij v Pazinu. Kolikor bolj se bliža začetek šolskega leta, toliko bolj so hrvatski krogi Istre vznemirjeni, posebno pa oni roditelji, ki namerjajo dati svoje dečke v hrvatski gimnazij v Pazinu, ker niso imeli do sedaj nikakega gotovega znamenja, da se rečeni gimnazij res otvori pravočasno. V pomirjenje teh krogov javljamo iz najzanesljivejšega vira, da bo c. kr. državni gimnazij z hrvatskim učnim jezikom odprt pravočasno in da bodo pravočasno imenovani voditelj in profesorja. Javljamo to z radostjo in opozarjamo roditelje in oskrbnike bodočih dijakov tega gimnazija, da se šolsko leto začne s 15. septembrom. Ukrenejo naj torej vse potrebno, da bodo njihovi dečki mogli priti sredi septembra v Pazin pripravljeni z vsem in da bodo mogli biti nastanjeni.

Za jubilejno dijaško ustanovo došli so nadaljnji darovi:

Poprej izkazanih	4039 gld. 02 nč.
Vekjet Drag., blagajnik »Slave«	
iz Sv. M. Magdalene	5 „ — „
Godina Ivan iz Škednja	2 „ 50 „
Neimenovani	2 „ — „

Skupaj 4048 gld. 52 nč.

Nadaljne darove sprejema blagajnik dr. Gustav Gregorin v Trstu (Via Molin piccolo šte. 3).

Redko odlikovanje. V tržaških delavskih krogih dobro znani naš rodoljub, g. Anton Klun (bivši odbornik in zastavonosce »Del. podp. društva«) iz Kjadina, služi polnih 40 let kakor magazinér pri tukajšnji tvrdki Giov. Pellis (ulica sv. Anton št. 5). V dokaz ljubezni in spoštovanja, ki je goje njega gospodarji do njega in v nagrado za njegovo dolgoletno verno in pošteno službo podarili so mu dne 24. t. m. krasno in dragoceno zlato uro in zlato verižico.

Čestitamo na tem odlikovanju delavcu-poštenjaku in narodnjaku z živo željo, da bi bila drugim našim delavcem poštenost in zvestoba našega Kluna v ravnilo in posnemanje.

Podeljenja. Višim poštnim oficijalom Arturu Ludwig, Antonu pl. Cernizza in Edvardu Rivitz v Trstu so se podelila mesta poštnih kontrolorjev v Trstu.

Za »Narodni dom« v Trstu so minolo nedeljo pri Žužkovi hiši v Senožcah naigrali s kroglijami 1 gld. 20 nč.

Živio novi župan! Pišejo nam: Ko sem te dni čital v tukajšnjem listu »Lavoro« proklamacijo novega, ali najnovejšega župana tržaškega v osebi gospoda »Daurant Dr. Ettore«, sem zaklical nehoté: Živio novi župan! Škoda, da je dr. Daurant (po »Lavorovem« zatrdilu) skoraj nepoznana oseba na političnem polju v Trstu!

Radoveden, sem vzel v roke Schimpfov »Kazipot«, ker se mi je dozdevalo, da je neki dr. Daurant predsednik »Unione Ginnastica« in našel sem, da je baš ta najnovejši »župan« oni dr. Daurant!!

Predsednik »Unione Ginnastica« in pa — na političnem polju nepoznana oseba! To mi ni šlo v glavo, osobito, ker poznam osebo dr. Dauranta, ki je eden najboljših tržaških italianissimov!

Gledal sem tudi, je-li dr. Daurant — veleposestnik, ker sem čital svoj čas, da župan tržaški mora biti, zraven tega, da je doktor prava, tudi veleposestnik?!

Da ima dr. Daurant zasluge na narodnem italijanskem polju, je res, ker, ako bi ne bilo drugega, je že to zasluga, da je on, dr. Daurant, branil vse politične obtožence po različnih demonstracijah tržaških in to buje brezplačno!

Slovenski mestni očetje mu pa težko oddajo svoje glasove, ker, ako je dr. Dompieri slab župan, bi pa bil dr. Daurant v narodnem pogledu za nas še slabši in bi prišli z dežja pod kap!

Sicer pa je za nas približno vse jedno, bodi župan Peter ali Pavel, ker so nam vsi enako — prijazni, ali če imamo zbirati med dvema zlema, pa bi že raje videli na tem sedežu moža, ki ima kaj evenka in ki lahko plača kako Millotovičjado, kar bi želeli, da bi se zgodilo tudi dru. Dompieriju, ako ne bo znal bolje nadzorovati podrejene mu organe!

Za nas je vse eno, sem rekel, toda le kar se tiče župana-politika, glede župana-gospodarja pa gre za kožo ravno tako nam kakor lahomom. Kajti posledice neracionalnega gospodarstva in slabega nadzorstva moramo mi plačevati ravno tako, kakor morajo plačevati naši nasprotniki! Odin.

Dostavek uredništva. Gosp. dopisnik ima prav, da dr. Daurant ni indiferentna oseba v narodno-političnem pogledu, marveč jako prononsirana oseba je. Ali na drugi strani je vendar-le resnica, da se dr. Daurant direktno ne utika v politične borbe in se ne udeležuje javnega političnega življenja. Pa ima tudi dobrih, zvenketajočih razlogov za to. Mož ima nekega strica-kaaonika nekje v Furlaniji. O tem stricu nam zatrja neka zanesljiva oseba, da je zapisal svojemu nečaku okroglih 100.000 gld., toda s pogojem, da se ne bo utikal v politične borbe!! Ali umete sedaj, zakaj se predsednik »Ginnastice« in oseba, tako prononsirana v narodnem in političnem pogledu, kakor je dr. Ettore Daurant, ne udeležuje direktno političnega življenja? Argument je tako glasen, da mora biti dostopen vsakemu otroku. Sicer pa se nam zatrja tudi od slovenske strani, ki ima priliko prihajati v dotiko z drom. Daurantom, da je mož kakor človek blaga in poštena duša.

Niti slu ni čakal tega, kar je želel že oče. V Kopru je včeraj nenadno umrl marki Nikolaj Gravisi-Barbabinca. Njegov oče Gianandrea je bil političen čudak. Od l. 1848. do svoje smrti l. 1889. ni zapustil po dnevi svoje hiše, ker ni hotel, da bi sijalo nanj — avstrijsko solnce! »Piccolo« zatrjuje, da je Nikolaj bil podedoval po svojem »najboljšem« očetu vse lepe lastnosti, torej tudi — patrijotizem. Sicer pa res ni lepo od tega avstrijskega solnea, da se še sedaj ni — po tolikih letih — umaknilo z nad laškega Kopra, da bi bil vsaj sin Nikolaj doživel, na kar je oče Gianandrea zastoj čakal celih 41 let!! Ti šmentano solnce ti!

Par skromnih vprašanj. Pred kakimi dvema leti je bilo, ko je veliki Italijan Raskovič interpeliral v mestnem zboru, kako da je to, da se v javnih skladiščih vspremljejo tudi tujei — mislil je namreč Slovence — in je zahteval, naj se nameščajo le domačini! Mi smo bili takoj povdarili, da interpelantu niti ni do tega, da bi delal razliko med domačini in tujei, ampak da hoče delati razliko le mej Italijani in Slovenci. Slovence je hotel odpraviti iz skladišč, čeprav so vsi: ali Tržačani, ali deželani, ali pa vsaj Avstrijei, in Italijane je hotel imeti tam, tudi če niso ni Tržačani, ni deželani, ni Avstrijei, ampak tuji podaniki — pritepeneci iz gladne Italije.

Da smo prav umeli »plemenite« namene velikega Italijana gospoda Raskoviča, nam pravijo razmere v mestni plinarni. Tam je nameščenih nad 100 italijanskih podanikov, a med 4 inženirji so trije iz kraljevstva.

Vedoči, da je prav sedaj mnogo domačinov brez dela, vprašati moramo sedaj velikega tribuna, kako to, da molči o tem in ne povzdiga svojega glasu proti krivci, ki se godi domačemu, stradaljočemu ljudstvu?! Kje je, kam se je skrivil?! Ali pa si morda tržaško domačinstvo tolmači tako, da je

Slovenec - domačin - Avstrijec tuje v Trstu, Italijan - tuje, - podanik tuje države pa domačin?! No, g. Raskovič si lahko stvari tolmači, kakor mu vleva njegovo »italijansko sree«, ali mi poznamo nekoga družega, ali neko drugo — slavno vladno namreč —, ki bi si morala nekoliko različno od Raskoviča tolmačiti pravo domačinstva v Trstu! Njo, slavno vladno vprašamo: zakaj molči k razmeram v plinarni?! Zakaj ne stori ničesar v obrambo domačinov?!

Iz mestne plinarne nam begajo misli v društvo »tramway«. V koncesijski listini je vlada menda stavila tej družbi pogoje, da mora nameščiti le domačine. Družba je sicer rada vsprejela koncesijsko listino in z isto vred seveda tudi ta pogoj, ali — držala se ga ni, ampak je lepo nameščala tudi italijanske podanike! Pred par leti je zavrelo radi tega in takrat je vlada opozorila družbo na nje obvezo ter je zaktevala od družbe, naj italijanske podanike odpusti. Tedaj je ravnateljstvo družbe prosilo le nekoliko odloga, češ, da ne more kar čez noč odpustiti dotične uslužbenec. Ta odlog pa traja menda še danes, kajti v službi tramwaya je še vedno italijanskih podanikov, mej tem ko je polno domačinov - Avstrijev, ki pohajajo brez dela in zasluzka. In zopet moramo vprašati slavno vladno: da-li ne misli uveljaviti svoje avtoritete nasproti družbi in jo prisiliti v spojnjevanje določeb koncesijske listine?!

Na čelu smo rekli: par skromnih vprašanj, ali to se nam zde vendar toliko važna, da bi bila vredna, da bi se vladni krogi bavili ž njimi?!

Kdor ne pojde jutri na veselico »Delalskega podpornega društva«, pa naj se spomni na drugo narodno slavje, ki je priredi društvo »Zora« na Ferdeniči.

Dvajseta obletnica. Pišejo nam: V zadnji »Naši Slogi« čitamo, da bo »Del. podporno društvo« dne 27. t. m. obhajalo obletnico blagoslovljenja svoje prekrasne zastave in 17-letnico društvenega obstanka. Kakor je bilo že zadnjič objavljeno, se je društvo ustanovilo dne 5. januarja 1879. l., letos obhajamo torej 20-letnico društvenega obstanka. Ker je bila zastava tega društva blagoslovljena dne 24. septembra 1882. leta, obhajamo letos 17-letnico blagoslovljenja društvene zastave. Toliko v pojasnilo sestrici »Naši Slogi«, ki je po pomoti zamenjala obstanek društva z blagoslovljenjem društvene zastave. Dostavimo še, da se naši delavci letos s posebno vneto pripravljajo, da jutri kar najdostojneje proslave oba dela te pomembne slavnosti: predpoludanski cerkveni del in popoldanski del na vrtu šole sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu. Opozorjamo še enkrat: da se člani ob 1/2 8. uri zberó v društvenih prostorih, od koder odidejo — z društveno zastavo in godbo na čelu — v cerkev sv. Antona novega; da bosta na veselici pevala dva pevska zbora, da bo svirala popolna veteranska godba, da se bodo prižigali umetni ognji in da se med veselico izvrši ganljiv čin hvaležnosti slovenskega moža žuljavih rok do svojih voditeljev. Veselica se prične točno ob 5. uri.

Tamburaši pevskega društva »Kolo« bodo imeli vajo prih. torek 29. t. m. ob navadni uri in v navadnih prostorih. Odbor.

Nadomestna volitve v pridobninske komisije. (Zvršetek.)

C. Nadomestna volitev v pridobninsko komisijo III. davčne družbe.

Volilni okraj: mesto Trst z občinami okolice. Število udov, kateri naj se volijo v komisijo: 2 ude (namesto gg. Gotthard Artico in Attilio Marsieh) in 2 namestnika (namesto Jakoba Cante pok. Karola in Hektorja dr. Daurant).

Volilni komisar: občinski predstojnik, ali od tega izvoljen namestnik.

Volitev se bo vršila v sred. dne 6. septembra 1899 od 8. ure predpoludne do 3. popoldne v sobani mestne ljudske šole v ulici Nuova.

D. Nadomestna volitev v pridobninsko komisijo IV. davčne družbe.

Volilni okraj: mesto Trst z občinami okolice. Število udov, katere je voliti v komisije: 3 udje (namesto gg. Evgena Troyerja, Jakoba Canteja, pok. Karla in Rudolfa dr. Hannapela) in 3 namestnikov (namesto gg. Asquini Ludovika, Cadore Arturja in Janeza Vesnaver-ja).

Volilni komisar: občinski predstojnik ali od tega izvoljeni namestnik.

Volitev se bo vršila v četrtek, dne 7. septembra 1899 od 8. ure predpoludne do 3. popoldne, in sicer:

a) za volilee z začetno črko A do G družinskega imena v mestni telovadnici v ulici della Valle.

b) za volilee z začetno črko H. do P. v telovadnici mestne ljudske šole v ulici Nuova in

c) za volilee z začetno črko Q. do Z. v telovadnici mestne ljudske šole v starem mestu »Piazza vecchia«.

Konečni uspeh štetja glasov, se razglasi v glavni volilni dvorani v ulici della Valle.

Glede sestave volilnih okrajev in volilnih teles, dalje onih, ki imajo pravico voliti, potem oseb, ki so lahko voljene, ali ki ne morejo biti voljene, in glede tega, kako je rabiti volilno pravico in kako se je ravnati na volitvi, opozarjajo se volilci na določbe zakona od dne 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 220, potem izvršitvenega predpisa k prvemu poglavju omenjenega zakona drž. zak. št. 35 ex 1897, posebno pa dotičnega volilnega predpisa — priloga D izvršitvenega predpisa.

Opominja se, da oni gospodje, kateri so bili izsrečkani iz dosedanje komisije, v zmislu § 22. več omenjenega zakona zamorejo biti v novi izvoljeni.

Dražbe premičnin. V poned., dne 28. avgusta ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici S. Maurizio št. 11, štac. oprema in galanterije; Greta Pol. 90, jedna krava; v ulici S. Giovanni (Pal. Palein), moka in štacunska oprema; v ulici Androna Gusion št. 9, hišna oprava; v ulici Seminario št. 2, hišna oprava.

Iz-pred naših sodišč. 21-letni Josip B. iz Trsta je bil včeraj obsojen v 3 tedne zapora zaradi razžalitve vere po § 303 kaz. zak., ker je v pijanosti odprl okno kapelice v ulici Montecuoco ter poškodoval sv. razpelo, svetilnico in posode z evetjem.

19-letni Martin Kneževič iz Voloske je vzel nekemu drugu znesek 31 gld. 50 nč. Obdolženec je sicer tajil; ker so pa našli pri njem 25 gld., o katerih ni mogel povedati, odkod jih ima, so ga obsodili v 6 tednov ječe.

16-letni Josip Jeska iz Voloske je dobil 4 tedne ječe, ker je ukradl nekemu Oskariču 25 gld., kar je tudi priznal.

Nesreča v kamenolomu. 57-letnemu Mateju Čuku iz Trebišč se je včeraj v kamenolomu Rin zvalila težka skala na levo nogo. Ponesrečena so spravili v mestno bolnišnico.

Drzen mladič. Včeraj popoldne je 13-letni Humbert Ples hodil od prodajalnice do prodajalnice, da bi menjal petak. Kar se mu je približal nepoznan dečak, ki je Humbertu z silo iztrgal petak iz rok, češ, da mu ga menja on. In izginil je mladi — ropar. Dogodek se je naznanil na policiji. Lepega rodu je pričakovati iz take mladine!

Drzna tatvina v Škednju. Uršula Kobal v Škednju št. 96 daje stanovanja in postelje v najem. Včeraj je zapustila hišo za nekaj časa. V tej dobi je prišel neki neznanec, ki je vprašal otroke, je-li bi mogel dobiti prenočišča. Otroci so mu pritrdili ter ga poslali v prvo nadstropje, kjer je spalnica. Čez nekaj časa je prišel tuje zopet doli, češ, da se kmalu vrne. Pod roko je imel sveženj, česar pa deca niso zapazili. — Zvečer sta se vrnila gospodinja in najemnik Josip Leskovič, ki je zapazil v svoje veliko presenečenje, da je njegov kovčeg razbit ter odnešeno obleke v vrednosti 13 gld. ter srebrna ūra z verižico v vrednosti 9 gld.

Tatvino so naznanili redarstvu.

Različne vesti.

Lek proti raku. Zdravnik Wite v New-Yorku je delal poskušnje s tekočim zrakom kakor lekom proti raku ter dosegel lepih vspehov. Odsihdob bo torej mogoče ugonobljati tudi to strašno bolezen.

Eksplोजija. V tovarni za smodnik in patrone tvrdke Keller- & dr. v Hirtenbergu je o zlaganju patron iz neznanega vzroka nastala eksplozija, vsled katere je težko ranjenih šest delavk.

Nenavaden zakonski parček. Nedavno je podal nekje v Ameriki 102-letni g. Schoemaker v zakon roko gospici Ireni Poling, ki je videla še

le 95''spomladi. Zaljubljeni parček se je poznal že — 65 let, toraj ravno dovolj časa, da sta mogla do cela proučiti lepe lastnosti drug drugega. Na mnogaja!

Kitajski cesar — zblaznel. »Daily-Mail-y« javljajo iz H ngaja, da je kitajski cesar popolnoma zblaznel. Mogoče! Mogoče pa je tudi, da si je vse to izmislila le vlastiteljna cesarica-mati.

Samomor. Alojzij pl. Petrino, sin bivšega ministra za poljedelstvo, Petrina, se je v Kaltenleutgebenu, kjer je bil na letovišču, dne 25. t. m. ustrelil v sree. Petrino je bil uradnik v poljedelskem ministerstvu ter oženjen, a že več let sodnijski ločen od svoje soproge.

Kuga na Portugalskem Dne 24. t. m. so v Oportu konstatirali dva nova slučaja kuge. Železniški promet je ustavljen.

Tudi v Lizboni sta se pripetila že dva slučaja te bolezni, da-si uradno tajijo to.

Portugalska vlada je zakrivala kugo od 12. julija do 15. t. m., kar je v nasprotju z mednarodnimi pogodbami.

Brzobjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

PULJ 26. Slednjič vam morem javiti toli željno pričakovano vest, da je imenovanje ravnatelja in profesorjev za hrvatski gimnazij v Pazinu izvršeno.

OPATIJA, 26. Z najvišim odlokom je hrvatski gimnazij v Pazinu proglašen otvorjenim. Profesorji so imenovani. Profesor Matejčić ravnatelj.

London 26. Včeraj je bila izdana še jedna nadaljna modra knjiga o Transvaalu. V brzobjavki od 14. julija, s katero je Millner sporočil predlog južnoafrikanske republike za imenovanje mirovnega sodišča, je priporočal isti, naj se ta predlog takoj odkloni.

Rennes 26. (Razprava Dreyfus.) Seja se je odprla ob 6^{1/2} uri zjutraj. Bertillon je nadaljeval svoje izpovedbe, opiraje se na podatke. Svoje pričevanje je zaključil izjavivši po svoji duši, svoji vesti in svoji prisegi, da je borderô delo Dreyfusovo.

Carigrad 26. Angleški in francoski poslanik, kakor tudi avstro-ogerski in angleški voditelj poslov so bili včeraj vsprejeti od sultana. Avstrijski voditelj poslov, baron Braun, je izrekel sultanu zahvalo za čestitke cesarju Fran Josipu povodom rojstnega dne.

Pariz 26. Včeraj proti 11. uri je hotela neka oseba vreči sveženj pisem skozi okno v hišo, v kateri so obkoljeni Guerin in tovariši. Sveženj pa je padel na trotoar in so ga pobrali policijsti. Dotično osebo so zaprli. Guerin se je prikazal na oknu in je zasramoval policijste. Na to je Guerin streljal iz revolverja na ulico, a ni zadel nikogar.

Na hiši so razobesili črno zastavo v znamenje, da je jeden tovarišev Guerinovih umrl.

Potočnik Fran, ima gostilno v ulici Ireneo št. 1., toči istrijsko, dalmatinsko in belo ipavsko vino, in Steinfeldsko pivo; vsaki čas mrzle jedi. Odprto vedno do polnoči.

Naznanilo.

Podpisani naznanja s tem slavnemu občinstvu, da je prenesel svojo zalogo krompirja iz ulice Molin piccolo št. 9

v ulico Vienna št. 5
na vogalu ulice Valdirivo.

Jakob Vatovec.

Glavni zastop banke »Slavije« je premeščen iz ulice Stadion št. 5

v ulico Canale št. 7. I. nadstr.
nasproti zakrestiji cerkve Sv. Antona novega.

Zastopnik Henrik Giberti.

Izjava.

Razsodba tukajšnje ces. kr. deželne sodnije od 20. dec. 1898. opr. št. Vr IX. ¹⁷²⁸⁻⁰⁸/₃₀, s katero sem bil jaz obsojen, bila je objavljena v raznih listih.

Sedaj pa je sodnija spoznala, da jaz nisem kriv dotičnega kaznjivega dejanja, ter me je povsem rešila od obtožbe z razsodbo od 8. VII. opr. št. Vr IX. ¹⁷²⁸⁻⁰⁸/₃₀.

Toliko objavljam, da se zna resnica.

V TRSTU, 26. avgusta 1899.

Ivan Bole
Rojan št. 104.

Št. 605.

Natečaj.

V koperskem šolskem okraju je popolniti stalno ali začasno mesto učitelja-voditelja III. plačilne vrste in mesto učiteljice iste plačilne vrste na novi dvorazredni ljudski šoli s slovenskim in laškim učnim jezikom na Škofijah spodnjih.

Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo pri podpisnem uradu v dobi 6 tednov po tretjem razpisu v uradnem listu.

C. kr. okrajni šolski svet,
v Kopru, dne 23. avgusta 1899.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

ulica S. Francesco št. 2, II. n.
(Slovenska Čitalnica).

Hranilne uloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4%.

Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam.

Posojila dajejo se samo zadružnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjico po 6%, na zastavo po 5 1/2%.

Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 10—12 dopoldne.

Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 11—12 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.

Poštno hranilnični račun 816.004.

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika vrazpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srčk. Ponudbe pod naslovom Ludwig Oesterreicher v. Budimpešti, VIII Deuschegasse 8.

C. Klemt.
Tovarna za zatvornice (Jalousien) Braunau na Bavarskem.
Priporoča svoja 6-kratno odlikovana novovrstna lesena zastirala (Rouleaux), zatvornice in oboknice na valjček. — Cenik gratis.

Agentje
privatne odjemalce se iščejo.

G. Piccoli.

dvornizaložnik

Nj. svetosti
papeža

Leona XIII.

lekarnar pri angelju
v Ljubljani, Dunajska cesta

Železnato vino

Kemične analize odličnih strokovnjakov, kateri so v

železnatem vinu,

lekarnarje Piccoli-ja v Ljubljani zmiraj potrdili navedeno množino železa, so najboljšje spričevalo ter dajejo največje poročstvo za njega učinek.

To vino je kaj dobro za slabokrvne, nerodne in vsled boleznih oslabele osebe, za blede, sloke suhe in bolehalne otroke.

Cena polliterski steklenici 1 gl.

Naročila pošljajo se z obratno pošto; poštnino plačajo p. n. naročniki.

Vaše blagorodje!

Posljite mi s poštnim povzetjem osem polliterskih steklenic železnatega vina, ker se ob novem letu poslan dve steklenici rabita z prav dobrim vspehom.

Jožef Černko, župnik.

Vuhred na Štajarskem, 17. januarja 1899.

Spiritus sinapis compositus ALGOFON.

Jedino sredstvo proti zobobolu, revmatič. glavobolu, migreni itd

Steklenica z navodilom stane le 20 nvč.

ter se dobiva jedino le v lekarni

PRAXMARER (Al dne Mori) Piazza grande TRST
Paziti na ponarejanja.

Zanimiv oglas kolesarjem!

kolo iz tovarne

Johann Puch iz Gradca

ustanovitelja industrije za kolesa,

je najbolje kolo sveta

L. Colobig v Trstu,

Via del Torrente številka 10.

Jedini in glavni zastopnik za:

Trst, Primorsko in Dalmacijo.

Svetovna kolesa

amerikanski originali

TRIBUNE IN ARENA

odlikovana v vseh državah na kontinentu radi elegancije, točnosti in vstrajanja, prodaja se izključno le pri glavnem zastopniku

ANTONU SKERL V TRSTU,

Via S. Lazzaro št. 6, nasproti palače Salem.

NB. Navadna kolesa prodajajo se proti 2-letni garanciji, ročaj in pritlikline po želji kupca.

Mehanična delavnica

za vsakovrstno popravo koles in šivalnih strojev.

CENE ZMERNE.

CENE ZMERNE.

„THE GRESHAM“

angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897. Kron 159.997.579.—

Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. > 28.823.375.—

Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) > 343.860.067.—

V letu 1897. izdanih 7468 polje za glavnicu od > 67.331.351.91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismo vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

Glavno zastopstvo v Trstu.

Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.